अत्र पूर्व्वरागोक्तानामभिलाषादीनामत्रोक्तानाञ्चाङ्गासौष्ठवादीनामपि दशानामुभयेषामप्युभयत्र सम्भवेऽपि चिरन्तनप्रसिद्ध्या विविच्य प्रतिपादनं ॥

अथ करुणः।

(२२४) यूनोरेकतरस्मिन् गतवति लोकान्तरं पुनर्लभ्ये ॥
विमनायते यदैकस्तदा भवेत् करुणविप्रलम्भाख्यः।

यथा कादम्बर्य्यां पुण्डरीकमहाश्वेतावृत्तान्ते ॥

पुनरलभ्ये शरीरान्तरेण वा लभ्ये तु करुणाख्य एव रसः। किञ्चात्राकाशसरस्वतीभाषानन्तरमेव शृङ्गारः। सङ्गमप्रत्याशया रतेरुद्भवात्। अयन्तु "करुणः" इत्यभियुक्ता मन्यन्ते। यच्चात्र "सङ्गमप्रत्याशानन्तरमपि भवतो विप्रलम्भशृङ्गारस्य प्रवासाख्यो भेद एव इति" केचिदाहुः। तदन्ये मरणरूपविशेषसम्भवाद्भिन्नमपि मन्यन्ते। अथ सम्भोगः ॥

(२२५) दर्शनस्पर्शनादीनि निषेवेते विलासिनौ ॥
यत्रानुरक्तावन्योन्यं सम्भोगोऽयमुदाहृतः।

आदिशब्दादन्योन्याधरपानचुम्बनादयः। यथा। "शून्यं वासगृहमित्यादि"।

(२२६) संख्यातुमशक्यतया चुम्बनपरिरम्भनादिबहुभेदात् ॥
अयमेक एव धीरैः कथितः सम्भोगशृङ्गारः।
तत्र स्याद्दतुषट्कं चन्द्रादित्यौ तथास्तमयः ॥
जलकेलिवनविहारप्रभातमधुपानयामिनीप्रभृतिः।
अनुलेपनभूषाद्या वाच्यं शुचि मेध्यमन्यच्च ॥